VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

MONITOROVÁNÍ DNS KOMUNIKACE

ADAM PASTIERIK

Obsah

1.	Uvedenie do problematiky	3
2.	Popis implementácie	3
	2.1 Modul spracovania argumentov príkazového riadku	3
	2.2 Modul na zachytávanie a spracovanie DNS paketov	3
	2.2.1 Zachytávanie DNS paketov	3
	2.2.2 Spracovanie DNS správ	4
	2.3 Výpis DNS paketov	4
	2.4 Hľadanie doménových mien a ich preklad na IPv4 a IPv6 adresy	5
3.	Návod na použitie	5
	3.1 Príkazové argumenty	5
	3.2 Spustenie programu	5
4.	Testovanie	6
	4.1 Vykonané testy	7
	4.1.1 Základný test	7
	4.1.2 Verbose mode	7
	4.1.3 MX Záznam	8
	4.1.4 SOA Záznam	8
	4.1.5 IPv6 Packet	9
5.	Bibliografia	.10

1. Uvedenie do problematiky

Základom sieťovej komunikácie tvoria rôzne protokoly, ktoré zabezpečujú spoľahlivý prenos dát medzi počítačmi a servermi. Jedným z najvýznamnejších protokolov je DNS (Domain Name System). Jeho hlavnou úlohou je preklad doménových mien na IP adresy, ktoré sú potrebné na komunikáciu v sieti.

V tomto projekte sa zameriame na monitorovanie DNS prevádzky pomocou nástroja na analýzu paketov, akým je napríklad libpcap, a vytvoríme aplikáciu, ktorá bude zaznamenávať DNS odpovede a ukladať preklady doménových mien na IP adresy do súboru.

2. Popis implementácie

Implementácia aplikácie je rozdelená do viacerých modulov, pričom každý z nich má na starosti určitú časť funkčnosti. Tieto moduly spoločne zabezpečujú zachytávanie DNS komunikácie, spracovanie paketov a výpis zistených informácií. Implementácia využíva knižnicu libpcap na zachytávanie sieťovej komunikácie.

2.1 Modul spracovania argumentov príkazového riadku

Tento modul je implementovaný v triede ArgParser, ktorá slúži na spracovanie a validáciu argumentov príkazového riadku. Používa funkciu getopt na jednoduché parsovanie argumentov, pričom podporuje nasledovné parametre:

- -i: určuje sieťové rozhranie, z ktorého sa budú zachytávať DNS pakety.
- -p: určuje pcap súbor, ktorý sa bude analyzovať, ak sa nepoužíva sieťové rozhranie.
- -v: nastaví mód s podrobným výstupom (verbose mode).
- -d: určuje cestu k súboru, kde sa budú ukladať preložené domény.
- -t: určuje cestu k súboru s prekladmi domén na IP adresy.

Ak používateľ nešpecifikuje rozhranie ani pcap súbor, aplikácia vypíše chybu a skončí. Tento modul tiež zabezpečuje, že nie je možné súčasne špecifikovať rozhranie aj pcap súbor.

2.2 Modul na zachytávanie a spracovanie DNS paketov

Hlavný modul aplikácie je implementovaný v triede DnsMonitor, ktorá spracováva zachytené DNS pakety. Tento modul vykonáva nasledujúce funkcie:

2.2.1 Zachytávanie DNS paketov

V metóde process_packets používa knižnicu libpcap na zachytávanie paketov zo zvoleného sieťového rozhrania alebo načítava pakety z pcap súboru. Aplikácia používa filter, aby zachytávala iba DNS pakety. Z knižnice využíva funkciu pcap_loop kde v smyčke prechádza jednotlivými paketmi a spracováva ich.

2.2.2 Spracovanie DNS správ

Spracovanie DNS správ v aplikácii začína analýzou zachytených paketov na úrovni Ethernetovej hlavičky, kde sa v metóde get_ip_version zistí, či sa jedná o IPv4 alebo IPv6 paket. Pred samotným rozlíšením IP verzie sa však vykonáva kontrola, či ide o tzv. "Linux cooked" packet, čo indikuje špecifický formát zachytených paketov v Linuxe.

Toto zisťovanie prebieha prostredníctvom metódy pcap_datalink, ktorá vracia typ linkovej vrstvy zachyteného paketu. Ak je výsledkom tejto metódy hodnota DLT_LINUX_SLL, znamená to, že paket je Linux cooked (s formátom hlavičky sll), a teda hlavička je dlhá 16 bajtov. V takomto prípade sa typ vyššej vrstvy (IP alebo IPv6) určuje z poľa sll_proto v hlavičke. Naopak, ak je typom linkovej vrstvy DLT_EN10MB, paket používa štandardnú Ethernetovú hlavičku s dĺžkou 14 bajtov, pričom typ vyššej vrstvy sa získa z poľa ether_type tejto hlavičky.

Po určení IP verzie sa z IP hlavičky zistia zdrojové a cieľové IP adresy a nasleduje spracovanie UDP hlavičky. UDP hlavička obsahuje zdrojový a cieľový port, ktoré sa analyzujú. Za UDP hlavičkou sa nachádza DNS paket, ktorý obsahuje informácie o DNS dotazoch a odpovediach.

2.3 Výpis DNS paketov

Výpis paketov je realizovaný pomocou samostatnej metódy print_dns_packet. V prípade štandardného režimu (bez verbose) aplikácia vypisuje len základné informácie o DNS pakete, ako je timestamp, zdrojová a cieľová IP adresa, a počet záznamov v jednotlivých sekciách DNS správy. Ak je povolený verbose režim, aplikácia vypíše podrobné informácie o DNS pakete. Zobrazuje sa čas prijatia paketu, zdrojová a cieľová IP adresa, zdrojový a cieľový port, ID DNS správy, príznaky DNS správy a záznamy sekcie Question, prípadne Answer, Authority. Additional. Podporované typy záznamov sú A, AAAA, NS, MX, SOA, CNAME a SRV. Ak je v sekcii aspoň jeden záznam (aj keď je ignorovaný), vypíše sa názov sekcie. Naopak, ak je sekcia úplne prázdna, jej názov sa nevypíše.

Metóda print_dns_question začína inicializáciou ukazovateľa currentPtr, ktorý ukazuje na aktuálnu pozíciu v DNS pakete (na začiatok sekcie Question). Vytvárajú sa dve mapy (unordered_map), ktoré mapujú číselné hodnoty QTYPE (typ dotazu) a QCLASS (trieda dotazu) na ich reťazcové reprezentácie. Cyklus prechádza cez všetky otázky v sekcii podľa hodnoty qdCount. Pre každú otázku vytvára novú inštanciu triedy Section, ktorá spracuje doménové meno, typ a triedu dotazu. Ukazovateľ currentPtr sa posunie na nasledujúcu časť DNS paketu po spracovaní aktuálnej otázky.

Pre výpis ďalších sekcií sa využíva metóda print_section, ktorá prechádza každým záznamom sekcie a vytvára inštanciu triedy Section, ktorá obsahuje doménové meno, typ záznamu, triedu a TTL. Tieto údaje sa potom odovzdajú funkcii print_record, ktorá spracuje záznam na základe jeho typu. Metóda vracia ukazovateľ na ďalší záznam sekcie alebo ďalšiu sekciu.

2.4 Hľadanie doménových mien a ich preklad na IPv4 a IPv6 adresy

Trieda DnsMonitor obsahuje atribúty typu List domainNames a translations na ukladanie doménových mien a ich prekladov. Pri každom vytvorení inštancie triedy Section sa zavolá metóda add_to_domain_list, ktorá skontroluje, či sa dané doménové meno už vyskytuje v liste, a ak nie, pridá ho tam.

Na podobnom princípe funguje aj metóda add_to_translations, ktorá sa však volá len v prípade A a AAAA záznamov a pridáva preklad do listu.

Ak užívateľ špecifikoval pri spustení parametre -d alebo -t, tak sa do týchto súborov potom vypíšu doménové mená a ich preklady.

3. Návod na použitie

3.1 Príkazové argumenty

Aplikácia akceptuje nasledujúce príkazové argumenty:

- -i <interface>: názov rozhrania, na ktorom bude program počúvať
- -p <pcapfile >: cesta k PCAP súboru na spracovanie predtým zachytených paketov.
- -v: režim "verbose" povolí kompletný výpis detailov o DNS pakete
- -d <domainsfile>: súbor na uloženie doménových mien.
- -t <translationsfile>: súbor na uloženie DNS prekladov na IP adresy.

3.2 Spustenie programu

Pred spustením programu je nutné ho najskôr skompilovať pomocou príkazu make, ktorý vytvorí spustiteľný súbor zo zdrojových kódov. Potom je možné program spustiť následovne:

- Zachytávanie paketov na sieťovom rozhraní
- ./dns_monitor -i eth0
- Spracovanie paketov z pcap súboru
- ./dns_monitor -p pcapfile.pcap
- Spustenie v režime "verbose"
- ./dns_monitor -p pcapfile.pcap -v
- Uloženie doménových mien do súboru
- ./dns_monitor -p pcapfile.pcap -d domains.txt

4. Testovanie

Na overenie správnosti funkčnosti aplikácie som vykonal testovanie pomocou nástroja Wireshark. Testoval som počúvanie na rozhraní ale aj použitím pcap súborov. Na základe výstupov z aplikácie som skontroloval, či boli správne extrahované doménové mená, preklady na IP adresy a ďalšie údaje porovnaním výsledkov z aplikácie Wireshark.

4.1 Vykonané testy

4.1.1 Základný test

Výstup programu

```
admp@DESKTOP-JM83620:~/Programming/isa_project$ ./dns_monitor -p packets/basic.pcap
2024-10-13 16:35:27 192.168.88.1 -> 192.168.88.154 (R 1/1/0/0)
```

Wireshark

No.	Time	Source	Destination	Protocol	Lengtl	Info												
	1 0.000000	192.168.88.1	192.168.88.154	DNS	86	Stan	dard	quei	y re	spons	e 0x	a4f3	A www	.vut	.cz /	A 147	.229.2.	96
<																		>
> Fr	ame 1: 86 bytes o	on wire (688 bits)	, 86 bytes captured (688	bits)	0000	88	a4	c2 69	34	e3 c4	l ad	34 b	4 5b	c1 0	8 00	45 0	0	i,
> Et	hernet II, Src: F	Routerboardc_b4:5b	:c1 (c4:ad:34:b4:5b:c1),	Dst: LCFC						00 4						c0 a		
> In	ternet Protocol \	/ersion 4, Src: 19	2.168.88.1, Dst: 192.168.	88.154	0020											00 0		_
> Us	er Datagram Proto	ocol, Src Port: 53	, Dst Port: 59231		0030					00 0						02 6 01 2	_	
∨ Do	main Name System	(response)			0050			93 e!			, 00	00 0	1 00	01 0	0 00	01 2	٠	
	Transaction ID:	0xa4f3																
>	Flags: 0x8180 St	andard query respo	onse, No error															
	Questions: 1																	
	Answer RRs: 1																	
	Authority RRs: 0)																
	Additional RRs:	0																

4.1.2 Verbose mode

Výstup programu

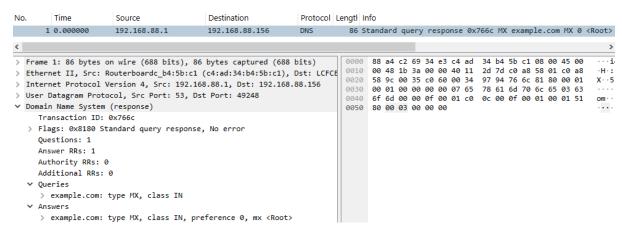
Wireshark

No.		Time	Source	Destination	Protocol	Lengtl	Info												
	1	0.000000	192.168.88.1	192.168.88.154	DNS	86	Star	ndard	d que	ry r	espo	nse	0xa4f	3 A	www.	vut.	cz A	147.	229.2.90
<																			>
>	Ethern	net II, Src:	Routerboardc b4:5b:c	:1 (c4:ad:34:b4:5b:c1),	Dst: LC ∧	0000	88	3 a4	c2 6	9 34	e3	c4 a	nd 34	b4	5b c	1 08	00	45 00	· · · i
>	Intern	net Protocol	Version 4, Src: 192.	168.88.1, Dst: 192.168.	88.154	0010			44 0									c0 a8	·HD·
>	User D	Datagram Prot	ocol, Src Port: 53,	Dst Port: 59231		0020			00 3									00 01	X5
~	Domain	Name System	(response)			0030												02 63 01 2c	
	Tra	nsaction ID:	0xa4f3			0050			93 e				,	-		1 00	-	01 20	
	> Fla	gs: 0x8180 S	tandard query respon	se, No error															
	Que	stions: 1																	
	Ans	wer RRs: 1																	
	Aut	hority RRs:	0																
	Add	litional RRs:	0																
	∨ Que	ries																	
	>	www.vut.cz: t	type A, class IN																
	Ans	wers																	
	~	www.vut.cz:	type A, class IN, ad	dr 147.229.2.90															
		Name: www.	.vut.cz																
		Type: A (1	l) (Host Address)																
		Class: IN	(0x0001)																
		Time to li	ive: 300 (5 minutes)																
		Data lengt	th: 4																
		Address: 1	147.229.2.90																

4.1.3 MX Záznam

Výstup program

Wireshark

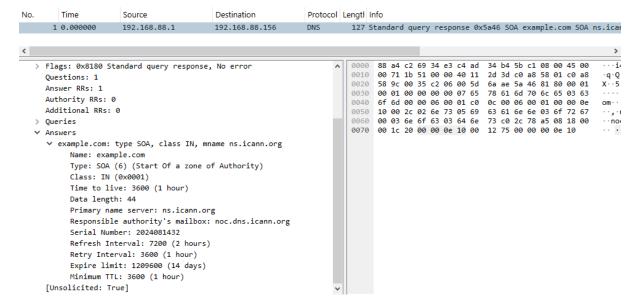

4.1.4 SOA Záznam

Výstup program

```
admp@DESKTOP-JM83620:~/Programming/isa_project$ ./dns_monitor -p packets/soa.pcap -v
Timestamp: 2024-10-04 14:55:46
SrcIP: 192.168.88.1
DstIP: 192.168.88.156
SrcPort: UDP/53
DstPort: UDP/49670
Identifier: 0x5a46
Flags: QR=1, OPCODE=0, AA=0, TC=0, RD=1, RA=1, Z=0, RCODE=0
[Question Section]
example.com. IN SOA
[Answer Section]
example.com. 3600 IN SOA ns.icann.org. noc.dns.icann.org. (
   2024081432 ; Serial
   7200 ; Refresh
   3600 ; Retry
   1209600 ; Expire
   3600 ; Minimum TTL
```

Wireshark

4.1.5 IPv6 Packet

Výstup programu

```
admp@DESKTOP-JM83620:~/Programming/isa_project$ ./dns_monitor -p packets/ipv6.pcap -v
Timestamp: 1999-03-11 14:45:02
SrcIP: 3ffe:501:4819::42
DstIP: 3ffe:507:0:1:200:86ff:fe05:80da
SrcPort: UDP/53
DstPort: UDP/2396
Identifier: 0x6
Flags: QR=1, OPCODE=0, AA=1, TC=0, RD=1, RA=1, Z=0, RCODE=0
[Question Section]
[Answer Section]
itojun.org. 3600 IN NS coconut.itojun.org.
itojun.org. 3600 IN NS tiger.hiroo.oshokuji.org.
itojun.org. 3600 IN MX 10 coconut.itojun.org.
itojun.org. 3600 IN MX 20 kiwi.itojun.org.
itojun.org. 3600 IN A 210.160.95.97
itojun.org. 3600 IN SOA itojun.org. root.itojun.org. (
    199903080 ; Serial
    3600 ; Refresh
    300 ; Retry
    3600000 ; Expire
3600 ; Minimum TTL
[Authority Section]
itojun.org. 3600 IN NS coconut.itojun.org.
itojun.org. 3600 IN NS tiger.hiroo.oshokuji.org.
[Additional Section]
coconut.itojun.org. 3600 IN A 210.160.95.97
tiger.hiroo.oshokuji.org. 3600 IN A 210.145.33.242
kiwi.itojun.org. 3600 IN AAAA 3ffe:501:410:0:2c0:dfff:fe47:33e
kiwi.itojun.org. 3600 IN AAAA 3ffe:501:410:100:5254:ff:feda:48bf
kiwi.itojun.org. 3600 IN A 210.160.95.99
```

Wireshark


```
00 00 86 05 80 da 00 60
00 00 01 c8 11 e6 3f fe
  Ethernet II, Src: 3Com_07:69:ea (00:60:97:07:69:ea), Dst: Megahertz_05:80:da (00:00:86: ^
                                                                                                                                         97 07 69 ea
                                                                                                                                         05 01 48 19
  Internet Protocol Version 6, Src: 3ffe:501:4819::42, Dst: 3ffe:507:0:1:200:86ff:fe05:80
                                                                                                              00 00 00 00 00 42 3f fe
86 ff fe 05 80 da 00 35
                                                                                                                                         05 07 00 00
  User Datagram Protocol, Src Port: 53, Dst Port: 2396
                                                                                                                                         09 5c 01 c8

✓ Domain Name System (response)

                                                                                                              85 80 00 01 00 06 00 02
6e 03 6f 72 67 00 00 ff
                                                                                                                                         00 05 06 69
     Transaction ID: 0x0006
                                                                                                                                         00 01 c0 0c
                                                                                                              00 00 0e 10 00 14 07 63
74 6f 6a 75 6e 03 6f 72
                                                                                                                                         6f 63 6f 6e
67 00 c0 0c
   > Flags: 0x8580 Standard query response, No error
     Questions: 1
                                                                                                              00 00 0e 10 00 1a 05 74
6f 6f 08 6f 73 68 6f 6b
                                                                                                                                         69 67 65 72
75 6a 69 03
     Answer RRs: 6
     Authority RRs: 2
                                                                                                              c0 0c 00 0f 00 01 00 00
                                                                                                                                         0e 10 00 16
     Additional RRs: 5
                                                                                                              6f 63 6f 6e 75 74 06 69
                                                                                                              67 00 c0 0c 00 0f 00 01
04 6b 69 77 69 06 69 74

∨ Queries

                                                                                                                                         00 00 0e 10
                                                                                                                                         6f 6a 75 6e
       itojun.org: type ANY, class IN
                                                                                                             00 c0 0c 00 01 00 01 00
61 c0 0c 00 06 00 01 00
                                                                                                                                         00 0e 10 00
   ✓ Answers
      > itojun.org: type NS, class IN, ns coconut.itojun.org
                                                                                                             6f 6a 75 6e 03 6f 72 67
74 6f 6a 75 6e 03 6f 72
                                                                                                       0100
      > itojun.org: type NS, class IN, ns tiger.hiroo.oshokuji.org
                                                                                                                                         ee 80 00 00
00 14 07 63
      > itojun.org: type MX, class IN, preference 10, mx coconut.itojun.org
                                                                                                       0120
                                                                                                              0e 10 00 00 01 2c 00 36
                                                                                                              00 02 00 01 00 00 0e 10
      > itojun.org: type MX, class IN, preference 20, mx kiwi.itojun.org
                                                                                                       0140
                                                                                                              75 74 06 69 74 6f 6a 75
                                                                                                                                         6e 03 6f 72
      > itojun.org: type A, class IN, addr 210.160.95.97
                                                                                                              00 02 00 01 00 00 0e 10
      > itojun.org: type SOA, class IN, mname itojun.org
                                                                                                                                         73 68 6f 6b
6f 6e 75 74
                                                                                                       0160
                                                                                                              05 68 69 72 6f 6f 08 6f
  Authoritative nameservers
      > itojun.org: type NS, class IN, ns coconut.itojun.org
                                                                                                       0180
                                                                                                              00 01 00 00 0e 10 00 04
                                                                                                                                         d2 a0 5f 61
      > itojun.org: type NS, class IN, ns tiger.hiroo.oshokuji.org
                                                                                                       01a0
                                                                                                              69 c0 13 00 01 00 01 00
                                                                                                                                         00 0e 10 00
  coconut.itojun.org: type A, class IN, addr 210.160.95.97
                                                                                                             00 10 3f fe 05 01 04 10
                                                                                                       01c0
                                                                                                                                         00 00 02 00
       tiger.hiroo.oshokuji.org: type A, class IN, addr 210.145.33.242
      > kiwi.itojun.org: type AAAA, class IN, addr 3ffe:501:410:0:2c0:dfff:fe47:33e
                                                                                                       01e0
                                                                                                             05 01 04 10 01 00 52 54
                                                                                                                                         00 ff fe da
      > kiwi.itojun.org: type AAAA, class IN, addr 3ffe:501:410:100:5254:ff:feda:48bf
      > kiwi.itojun.org: type A, class IN, addr 210.160.95.99
     [Unsolicited: True]
```

5. Bibliografia

- https://datatracker.ietf.org/doc/html/rfc1035
- https://datatracker.ietf.org/doc/html/rfc2065
- https://datatracker.ietf.org/doc/html/rfc3596
- https://www.tcpdump.org/pcap.html
- https://wiki.wireshark.org/SLL
- https://stackoverflow.com/questions/51358018/linux-cooked-capture-in-packets